

Kortversion av
**Starkare inkomtskydd
i pensionssystemet**

Läs hela rapporten här

Så här ser verkligheten ut

De inkomstgrundade pensionerna är redan för låga

Redan i dag ger inte det allmänna pensionssystemet inkomstgrundade pensioner som är i nivå med ATP-systemets. LO anser att man efter ett helt arbetsliv med jämn inkomst ska få en inkomstgrundad pension som motsvarar 62 procent av slutlönen.

De inkomstgrundade pensionerna kommer att bli ännu lägre i framtiden

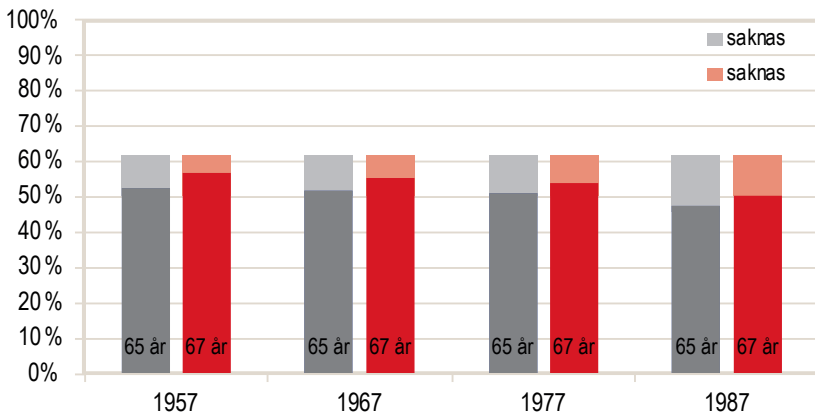
Vi lever allt längre och inbetalda pensionsavgifter ska därför räcka till fler år med utbetalningar. Det innebär att pensionerna kommer att bli betydligt lägre i framtiden om ingenting görs.

Det går att stärka pensionssystemet och behålla systemets grundläggande stabilitet

Det inkomstgrundade pensionssystemet är utformat för att vara åtskilt från statsbudgeten, stabilt över tid och ge drivkrafter till arbete. Det är fördelar som ska värnas och som går att kombinera med en ekonomisk förstärkning som ger bättre pensioner.

Pension efter ett riktigt långt arbetsliv

Inkomstgrundad pension i förhållande till lön efter 47 års arbete beroende på födelseår och pensionsålder

Källa: LO (2022), Starkare inkomstskydd i pensionssystemet, diagram 5.1

Efter ett riktigt långt arbetsliv, 47 år, blir den inkomstgrundade pensionen nu inte mer än några procentenheter högre än halva slutlönen. Men de flesta arbetar inte så länge som 47 år. Det innebär att pensionerna ofta blir ännu lägre. För ett par år sedan hade ungefär hälften av de 64-åringar som ännu inte hade gått i pension varit förvärvsaktiva under högst 42 år. De som har arbetat så länge som 42 år får snarare en inkomstgrundad pension som motsvarar knappt hälften av slutlönen.

Det här behöver göras

- **Inför regelbunden aktiv uppföljning av pensionssystemets förväntade utfall.** I ett pensionssystem som inte är förmånsbestämt är 70 år en för lång tidshorisont för att säkra goda pensioner. Det går inte att en gång för alla bestämma vilken avgiftsnivå som är den evigt hållbara. Pensionssystemet behöver därför avstämningspunkter, med ett par decenniers mellanrum, där avgiftsnivån kalibreras.
- **Det är hög tid för en sådan avstämning av avgiftsnivån nu.** Arbetsmarknadens parter ska självfallet inkluderas i en avstämning av pensionssystemets avgiftsnivå. Pension är uppskjuten lön och de sociala avgifterna är löneutrymme som sätts av till framtida inkomsttrygghet. Därför bör fackliga organisationer som LO, liksom arbetsgivarorganisationer, inkluderas i en avstämning av avgiftsnivån.
- **Stärk inkomstskyddet i pensionerna.** De senaste åren har det gjorts flera förstärkningar av grundskyddet för pensionärer, exempelvis med höjd garantipension. Starkt grundskydd är bra, men inte kärnan i ett stabilt pensionssystem med hög legitimitet.
- **Inför en regelstyrd överskottsutdelning (så kallad gas).** Det är inte rimligt att det byggs upp mycket stora överskott i pensionssystemet som inte används till vad de är avsedda för.
- **Växla upp tryggheten genom att höja pensionsavgiften och sänka den allmänna löneavgiften i samma utsträckning.** Den allmänna löneavgiften är en dold skatt som tas ut på samma sätt som de sociala avgifterna. Men den stärker inte inkomsttryggheten på samma sätt som dessa. Högre pensionsavgifter bör finansieras genom motsvarande sänkning av den allmänna löneavgiften.
- **Det måste bli möjligt att arbeta längre.** För att ingen ska tvingas lämna arbetsmarknaden med en orimligt låg pension måste förutsättningarna att arbeta heltid ett långt arbetsliv bli bättre. Det krävs bättre fysisk och psykisk arbetsmiljö, fler heltidsanställningar, färre visstidsanställningar och bättre möjligheter till omställning innan åldersgränserna i pensionssystemet höjs.
- **Minska effekten på pensionen av sjukdom och arbetslöshet.** Låt inkomsten bakom sjukpenning eller a-kasseersättning ligga till grund för pensionsrätter under perioder av sjukdom och arbetslöshet.
- **En första höjning av avgiften bör också ge retroaktiva pensionsrätter till dem som redan är pensionärer eller snart går i pension.** De som nyss har gått i pension, eller snart gör det, har inte i tillräckligt god tid haft möjlighet att överblicka hur låg den inkomstgrundade pensionen i själva verket kommer att bli. De har dessutom i stor utsträckning betalat en hög allmän löneavgift. Därför är det rimligt att de tillförs retroaktiva pensionsrätter som motsvarar den avgiftshöjning som görs.

Högre inkomstpensioner – hur och varför

Det finns en bred uppslutning bakom högre pensioner. Men hur ska det göras, och vad vet vi egentligen om hur höga eller låga pensionerna sannolikt blir för dem som kommer att gå i pension om tio, tjugo eller trettio år? Vilka avgiftshöjningar eller andra förstärkningar skulle behövas för att trygga ett bra inkomstskydd från det allmänna pensionssystemet för breda löntagargrupper, i nivå med vad som förespeglats? I den här rapporten har LO beräknat hur höga de framtida pensionerna kan förväntas bli och identifierat hur mycket högre inkomstpensionerna behöver bli för att ge ett inkomstskydd på 62 procent av slutlönen. Rapporten innehåller också förslag på hur dessa förstärkningar kan göras.

Läs rapporten här:

Foto: Lars Forsstedt